

Staatsbosbeheer

Natuurontwikkeling in de Oeverlanden

september 2025

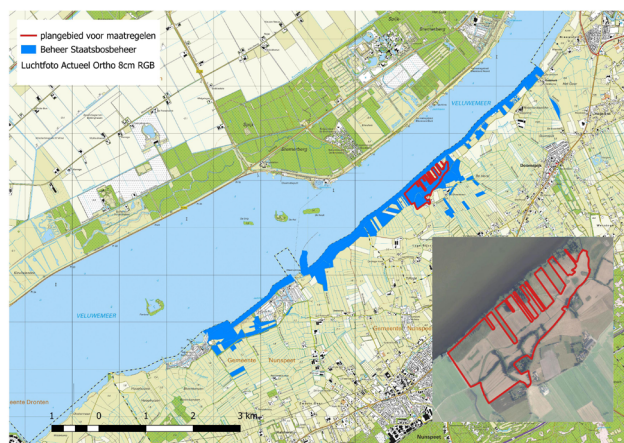
In de Oeverlanden langs het Veluwemeer tussen Harderwijk en Elburg liggen verspreid natuurterreinen van Staatsbosbeheer. In een klein deel, bij het bovenstroomse deel van de Andhuizerbeek, gaat Staatsbosbeheer de natuurontwikkeling een impuls geven.

Over de Oeverlanden

Een deel van de graslanden is kruidenrijk. Het meest divers en soortenrijk zijn de nattere oeverzones, waarbij planten zoals dotterbloem, echte koekoeksbloem, gevleugeld hertshooi en rietorchis profiteren van het water. Vroeger stond de grondwaterstand veel hoger, waardoor overall meer van deze bijzondere soorten in het gebied voorkwamen. In de rietkragen van de Oeverlanden komen zeldzame vogels voor als de grote karekiet, roerdomp, snor en baardman. Door het verdwijnen van het waterriet is onder andere de grote karekiet ernstig bedreigd. De Oeverlanden vormen ook het leefgebied van onder andere de das.

Andhuizerbeek

In opdracht van provincie Gelderland onderzocht Staatsbosbeheer hoe we de natuurwaarden kunnen versterken en ontwikkelen. We onderzochten zo'n 170 hectare natuur, alles binnen het Gelders Natuurnetwerk. In een klein deel rond de Andhuizerbeek (ca. 17ha) willen we op onze eigen gronden maatregelen uitvoeren om hier de natuurontwikkeling te stimuleren. Met de meeste aanliggende particuliere eigenaren is over de maatregelen gesproken. Enkele burens die net wat verder van het gebied liggen, worden nog benaderd. Uiteraard hebben we ook contact met provincie Gelderland, gemeente Elburg, waterschap Vallei en Veluwe en Rijkswaterstaat.

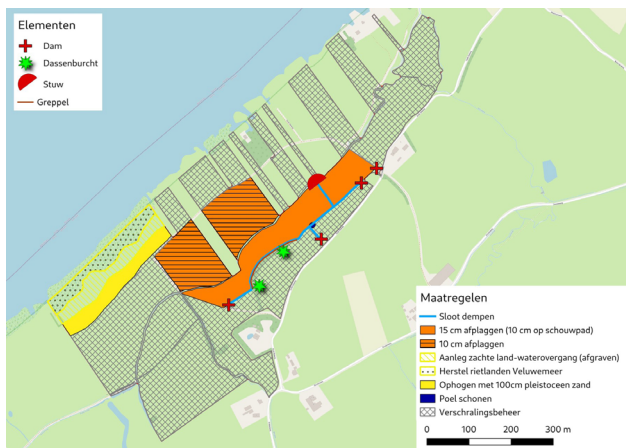
Beeld: Jonathan Leeuwis

Grote karekiet

Beeld: Twan Teunissen

Echte koekoeksbloem

Het gebied waar we maatregelen willen uitvoeren loopt van de oevers langs het Veluwemeer tot voorbij het bovenstroomse deel van de Andhuizerbeek. Het gaat alleen om Staatsbosbeheer terreinen.

Wat willen we doen en bereiken?

1. Herstel van riet langs het Veluwe Randmeer

Het riet heeft last van vraat van watervogels. Daarom plaatsen we tijdelijk vraatbescherming. Met zogenaamde overspanningslinten houden we watervogels buiten om meer dichtheid van het riet te krijgen. Ook halen we de bomen weg uit deze rietkraag. Herstel van waterriet betekent herstel van het leefgebied van bijvoorbeeld de grote karekiet, een echte rietmoerasvogel.

2. Creëren van een zachte land-waterovergang met het Veluwe Randmeer

Het Veluwe Randmeer zelf is een Natura 2000 gebied. De overgang van land naar water is scherp en hard. Dat is voor veel dieren en planten een gemiste kans. Zachte overgangen zijn juist soortenrijk. We gaan achter de rietzone de oever flauwer maken zodat de overgang van riet naar grasland geleidelijk wordt.

3. Verbetering kwaliteit graslanden

Door fosfaat is de toplaag van de bodem te voedselrijk voor veel soorten flora. Direct onder deze toplaag is de uitgangssituatie bijna overal goed. Enkele percelen rondom de beek worden daarom 10 – 20 cm afgeplagd. Na het plaggen is de bodem geschikt voor de ontwikkeling van kruiden- en faunarijk grasland en vochtig hooiland.

4. Dempen een sloot

Aan de zuidoost kant van de beek ligt een sloot, deze sloot ligt op de grens van het beekdal en de dekzandrug. Door deze sloot te dempen komt het grondwater hoger in het maaiveld waardoor de

ontwikkeling naar vochtig hooiland en kruiden- en faunarijk grasland mogelijk wordt. De maatregel heeft geen effect op de grondwaterstanden van de omliggende percelen. De sloot grenst alleen aan eigendom van Staatsbosbeheer en is op dit moment aan alle kanten afgesloten door dichte dammen. De poel die er ligt maken we weer open. Uiteraard blijven we uit de buurt van de dassenburchten. Daar wordt niet gewerkt en geen grond afgegraven.

5. Vegetatiebeheer: ontwikkelen kruidenrijk grasland

In de overige graslanden wordt het bestaande beheer voortgezet met maaien en afvoeren en schaaibegrazing, waardoor kansen ontstaan voor een kruidenrijke vegetatie. Ook de afgeplagde graslandpercelen (zie 3) beheren we door te maaien en af te voeren, met eventueel na beweiding met schapen.

6. Optioneel: Ophogen strandwal

De oorspronkelijke strandwallen in het gebied zijn van nature voedselarm. Maar de in het verleden gereconstrueerde strandwal heeft een te voedselrijke bodem waardoor karakteristieke soorten als klein tasjeskruid en winterpostelein hier niet kunnen groeien. Door het ophogen van de strandwal met pleistoceen zand (100cm) worden de gewenste condities voor de ontwikkeling van zogenoemd droog en schraal grasland teruggebracht. Dat is een hele soortenrijke vegetatie. Deze maatregel vergt nader onderzoek is daarom nog optioneel.

Wat is het vervolg?

Dit najaar (2025) start Staatsbosbeheer met het aanvragen van de benodigde vergunningen bij provincie, waterschap en gemeente. De werkzaamheden* starten naar verwachting in het najaar van 2026 en worden voor het broedseizoen van 2027 afgerond.

Op de hoogte blijven/ vragen

Heeft u vragen naar aanleiding van deze nieuwsbrief, dan kunt u terecht bij Jesse Schuurman, via mail: j.schuurman@staatsbosbeheer.nl

Wilt u van het vervolg op de hoogte blijven, mail Jesse Schuurman dan ook. Dan komt u op de lijst voor de digitale nieuwsbrief.

**nb: Stikstof uitstoot die gepaard gaat met werkzaamheden kan beperken wat er mag worden uitgevoerd. Dat is nu nog onbekend.*